

Artsobservasjoner

den digitale feltdagbok og ei samletrakt for ny kunnskap

Mål, rammer, organisering og utfordringer

John Atle Kålås/Nils Valland
Stjørdal, 27.10.2007

For kven ?

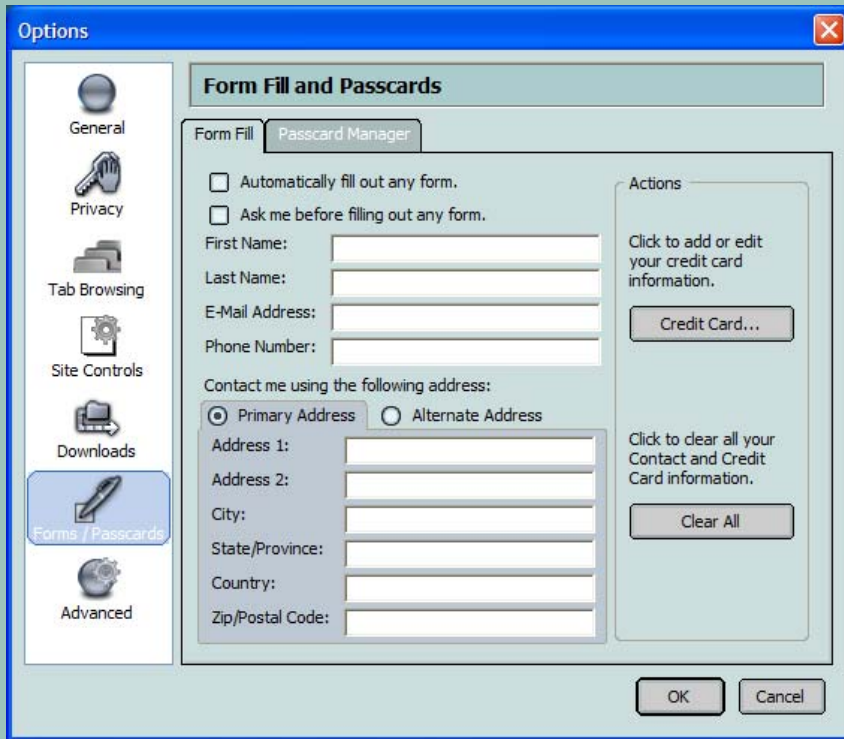
- vanlege naturinteresserte utan særleg artskunnskap
- sjøllærde amatørar
- medlemer i biologi-org.
- utdanna biologar (men som ikkje jobbar i vitskaplege stillingar)
- biologar i vitskaplege stillingar

Korleis registrera ?

- Ved pålogging på internett, brukarkonto og eigenregistrering av parametrar i ein webapplikasjon
- Senda bilete/tekst med koordinatar som mms/sms på mobiltelefon

Registreringsnivå

Options

Form Fill and Passcards

Form Fill | **Passcard Manager**

☐ Automatically fill out any form.
☐ Ask me before filling out any form.

First Name:
Last Name:
E-Mail Address:
Phone Number:

Contact me using the following address:
☒ Primary Address ☐ Alternate Address

Address 1:
Address 2:
City:
State/Province:
Country:
Zip/Postal Code:

Actions
Click to add or edit your credit card information.
Credit Card...

Click to clear all your Contact and Credit Card information.
Clear All

OK **Cancel**

- Nokre obligatoriske felt for alle
- Enkelt skjema for vanlege folk
- Middels avansert skjema for motiverte amatørar
- Avansert skjema for spesielt kunnskapsrike brukarar

Parametrar

Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo (NHM)
Norsk entomologisk forening (NEF)
Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (SABIMA)

Ferdig utfylte skjemaer sendes til:
Anders Endrestøl, Koordinator
Naturhistorisk museum, Universitetet i Oslo
Postboks 1172 - Blindern, 0318 Oslo

Inventeringsskjema - Rødlisterprosjektet - INSEKTER

RØDLISTERREGISTRERING

Art:	RK	Dato:	X	Dato:	X	Dato:	X

Fylke: Kommune: Lokalitet:

Lokalisering (kommentar):

Observatør (leg): Registreringsdato (dd.mm.åååå):

Biotop: Tilstand:
Kommentar:

Miljøpåvirkning: 1: 2: 3:
Kommentar:

Resultat av søk:

Belegg (hvor):

Fangstmetode:

Koordinatene beskriver: punktførekomster polygon

Stedsfestingsnøyaktighet: <10m (GPS) 11-50m (ØK) >51m (M711)

UTM (MGRS, WGS84)				Altitude (meter)	Substrat	Kommentar
Sone	AB	1234(E)	1234(N)			
01:						
02:						
03:						
04:						
05:						
06:						
07:						
08:						
09:						
10:						
11:						
12:						

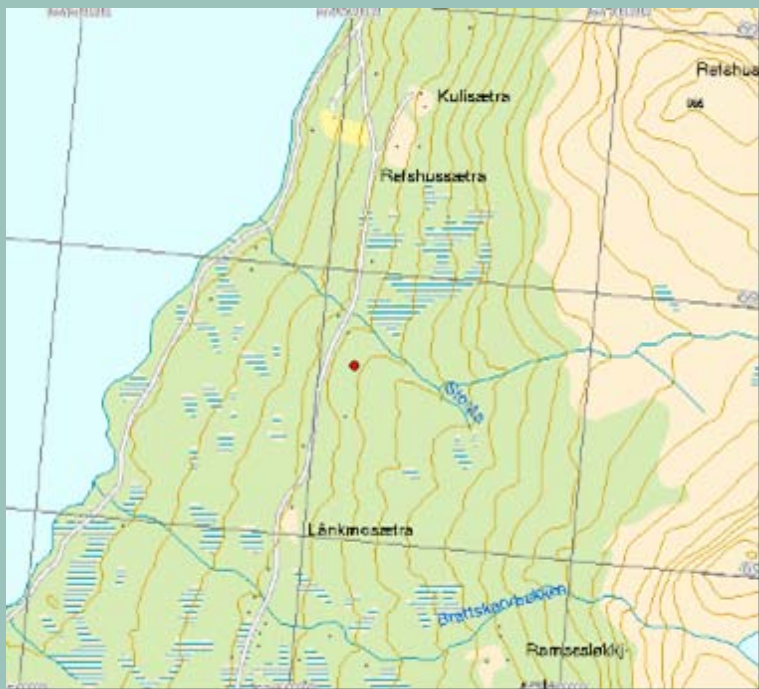
Tilleggsinformasjon:

- Artsnavn
- Antal individ
- Fylke
- Kommune
- Lokalitetsnavn
- Økologi
- Naturtype
- Georeferanse (UTM)
- Geografisk presisjon
- Metode
- Dato
- Observatørnavn
- +++ ?

Digitale krysslister for avanserte brukarar

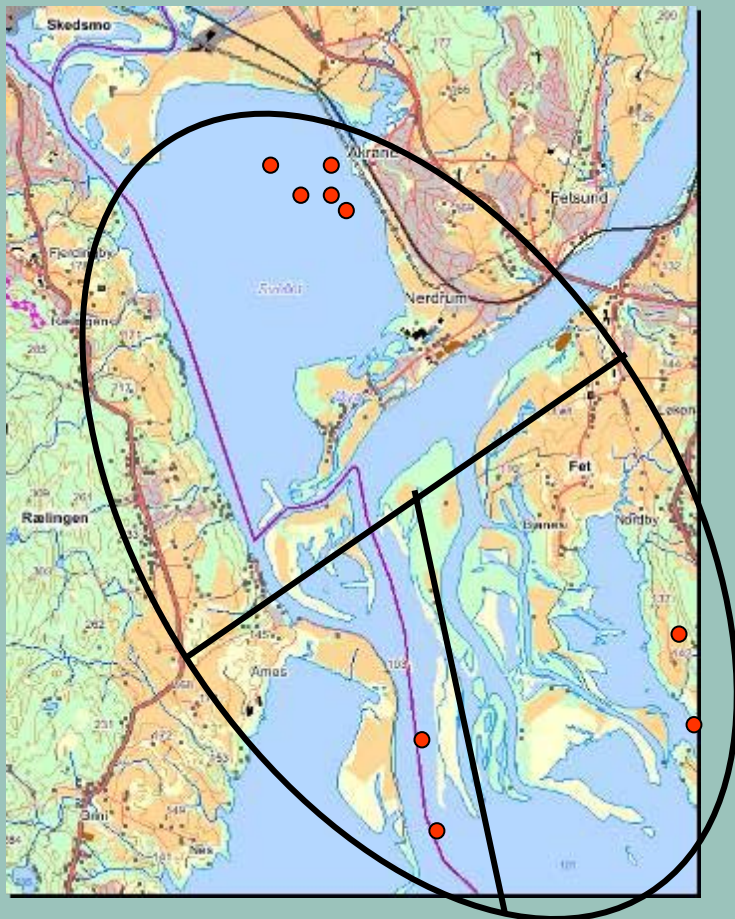
Standard parametrar + fagområdespesifikke

Brukarvenleg kartregistrering

- Velja fylke og kommune
- Får opp eit kartvindaug
- Brukaren klikkar på punktet og lagrar koordinaten

Lokalitetsregister

- La brukarane registrere sine funn på kartet
- Seinare vurdere etablering av geografiske lokalitetar
- Saman med NOF etablere av eit norsk hierarkisk lokalitetsregister om formålstenleg ?

Kva artsgrupper ?

- Fuglar
- Insekt
- Andre vertebratar
- Karplanter
- Lav
- Sopp

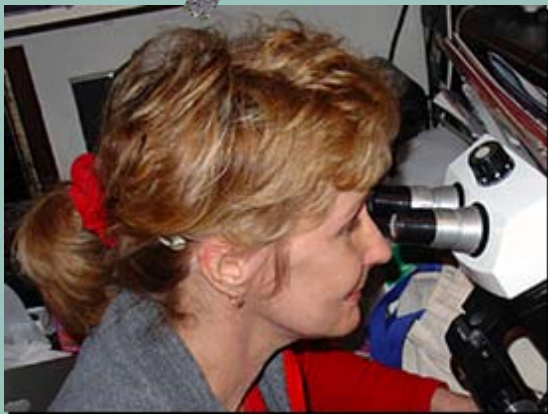
Førebels

Struktur

- Fagområdevis grensesnitt for brukarane
- Einskapleg felles datamodell for alle artsgrupper
- Standardisert funksjonalitet
- Felles administrasjonsmodul
- Felles systemkomponentar for funksjonalitet

Kvalitetssikring

- Den opne registrerings-
"trakta" samlar mykje rart
- Artsbestemming er
naudsynt
- Kvalitetssikring av
artsbestemming er
naudsynt
- Gjenbruk for vitenskaplege
analyser og i forvaltninga

Verifisering/godkjenning

Species
identification

- Artsnavn
- Artsgrupper
- Interaktiv tilbakemelding til brukar
- Gradert verifisering etter vanskegrad og kompetanse
- Orakel, autorisasjon, sjeldsynskomitear

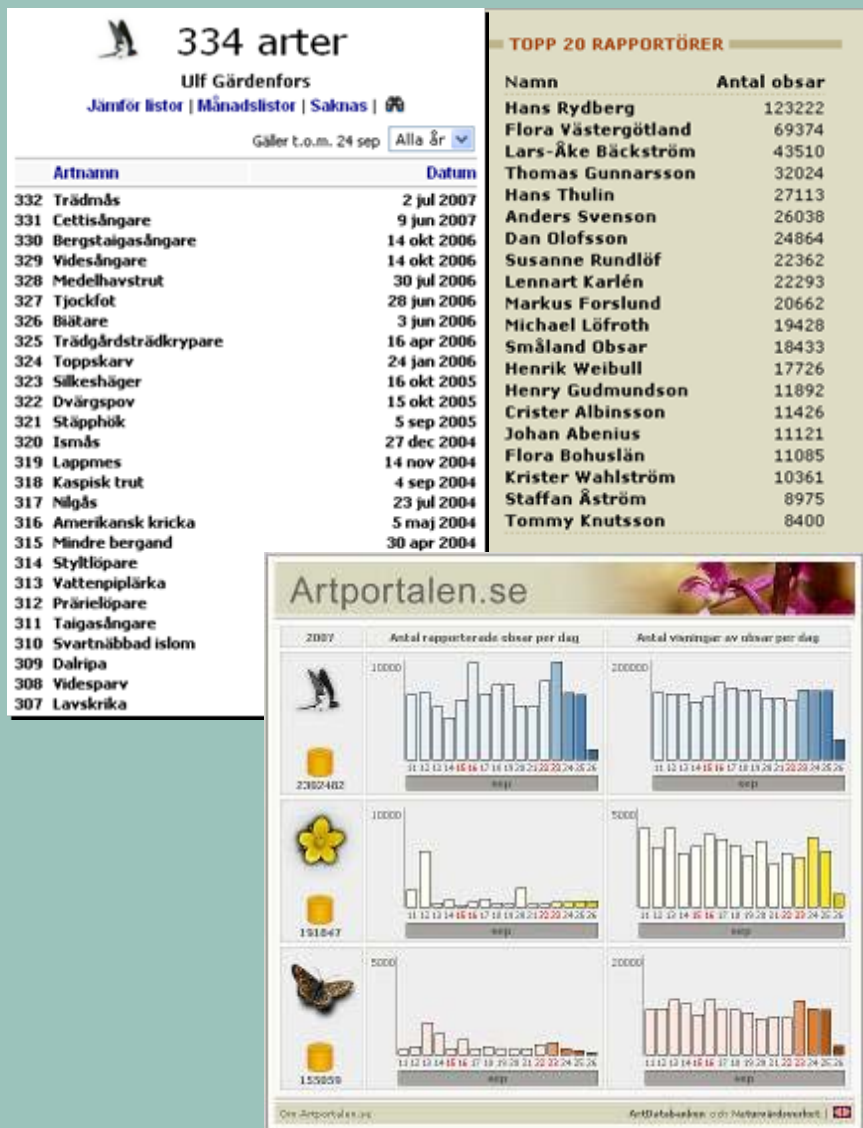
Kvalitetskontroll - prinsippskisse

Vanskegrad	Brukarkompetanse	Kvalitetssikringsrolle
Lettkjennelege arter	Enkel Middels Avansert	Orakel i bio-org Ingen Ingen
Alminnelege arter, men som krev god artskunnskap	Enkel Middels Avansert	Autoriserte i bio-org Autoriserte i bio-org Ingen
Vanskelege arter	Enkel Middels Avansert	Spesialistar i univ.mus. Spesialistar i univ.mus. Spesialistar i univ.mus.

Gjennomføra verifisering og kvalitetskontroll i eit digitalt grensesnitt

Førebels

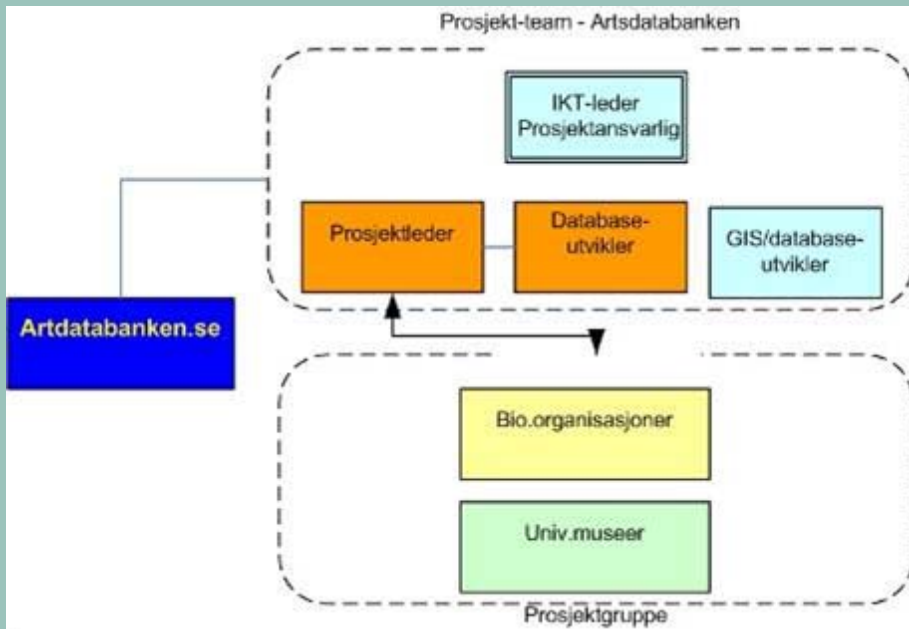
Brukarkonto – lister - rapportering

- Registreringslogg
- Artslistor for brukaren
- Største observatør
- Periodiske observasjonslister
- Statistikk
- Kart i applikasjonen
- XML-skjema for eksterne spesialiserte nettsider
- GBIF-eksport og webkart

Organisering av kravspec-arb.

Erfaring:

- feltregistrering
- rapportering (helst digital)
- databaseinnlegging/forvaltning
- systemering (helst)

■ Prosjektteam i Artsdatabanken

- NV prosjektansvarleg
- Prosjektleder (FF)
- Databaseutviklar (ON)
- SAH GIS/databaseutviklar

■ Bio-org. og univ.mus i prosjektgruppe

- NBF/NBNF
- NOF
- NEF
- NZF
- Univ.mus. (2)

Førebels

Førebels

Framdriftsplan

- Infomøte 28.sept. 2007
- Interne møte i bio-org. og univ.mus. okt. 2007
- Prosjektgruppe 1. nov 2007
- Oppstart medio nov. 2007
- 5 prosjektmøter nov-april
- Ferdig kravspec 30.april 2008
- Tilbudsprosess til 1. juli 2008
- Programmering med ekstern leverandør og testing aug. 2008 - mars 2009
- Lansering 1. april 2009

ARTSDATABANKEN

Handtering av sensitive data

- Det hemmelege dyret i Åmli
- Verdi: kr 50 000 (for VG)

Agderposten 08.02.1997

Grunnar for å løyne data

- Truga arter med sensitiv geografisk informasjon
- Usikker datakvalitet (t.d. feilbestemmingar og unøyaktig stadfesting)
- Data som inngår i aktivt, men upublisert forskningsarbeid

Kart: <http://www2.artsdatabanken.no/faktaark/Faktaark20.pdf>

Offentleggjing

- **Auka krav til offentleggjing av informasjon frå offentlege institusjonar (Århustraktaten)**

Lovverket

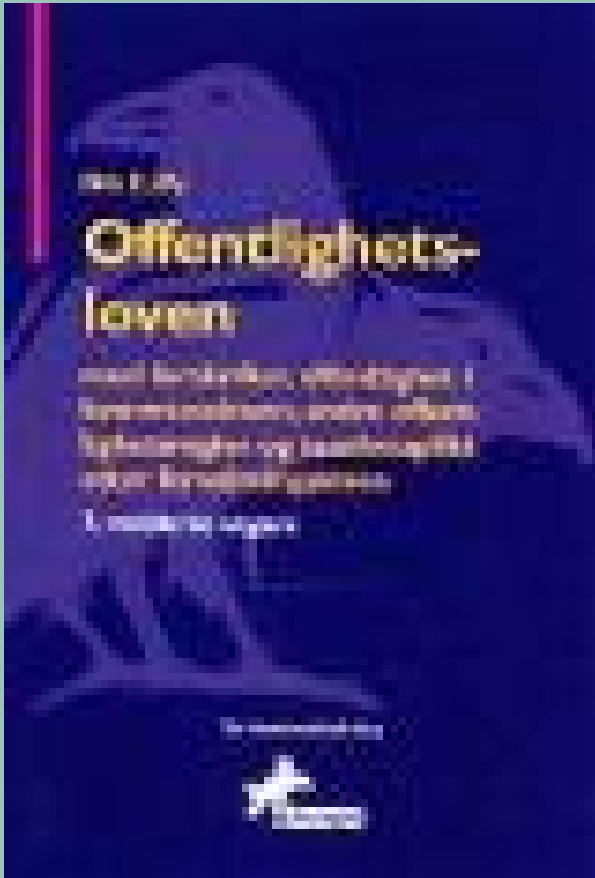
Grunnloven § 110b.

”ere Borgerne berettigede til Kundskab om Naturmilieuets Tilstand og om Virkningerne af planlagte og iværksatte Indgreb i Naturen”

Miljøinformasjonslova

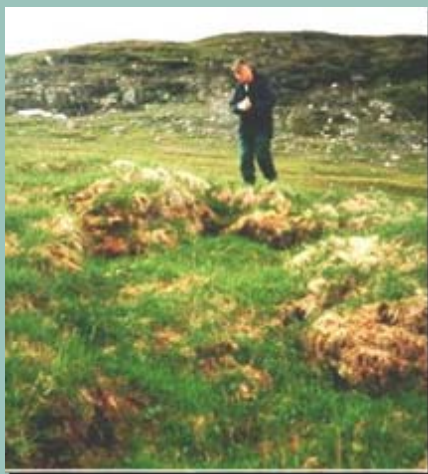
- sikra ålmenta tilgang til miljøinformasjon
- gjera det mogleg å påverke offentlege og private som tek avgjerd
- fremje ålmenta sitt høve til å delta i offentlege vedtaksprosessar

Offentlighetsloven

- Saksdokument er offentlege så langt dei ikkje er unnantekne

§ 6a. ” offentlighet ville lette gjennomføringen av handlinger som kan skade deler av miljøet som er særlig utsatt eller som er truet av utryddelse”

- Gjeld truga eller sårbare dyre- og plantearter som er etterstreva av samlarar
- Biotoper, leveområde, yngleområde eller andre lokaliteter som er særleg viktige for visse arter og som kan vere utsette for miljøkriminalitet eller på annan måte ta skade av nærgåande menneskeleg kontakt eller annan forstyrning

Oppspadd fjellrevhi

<http://www.miljostatus.no/troms>

§ 6a. ”offentlighet ville lette gjennomføringen av straffbare handlinger”

- Gjeld freda arter
- Må føreliggje ein viss risiko

Teikning: Lars Jonsson <http://birds.nu/>

Trugsmål ved offentleggjering

Foto: John Atle Kålås

- Forstyrning i yngletida
- Risiko for auka næringsmessig utnytting med fare for populasjonsnedgang/utrydding
- Faunakriminalitet
- Konfliktarter utsett for ulovleg avliving

DN's retningslinjer til U.off.

- Hi og ynglelokaliteter
- Andre opplysninger som kan føre til nærkontakt med arten
 - Fjellrev
 - Ulv
 - Bjørn
 - Gaupe

- Reir av:
 - vepsevåk, fjellvåk, myrhauk, hønsehauk, kongeørn, fiskeørn, havørn, lerkefalk, jaktfalk, vandrefalk, hubro, snøugle, lappugle, slagugle
- Ynglelokaliteter
 - Dverggås*, sædgås*, lappfiskand

* og myteområde

GBIF-databasar (NHM)

Foto: Einar Timdal

- Flueblomst
- Honningblomst
- Marisko
- Polarflokk
- Rød skogfrue
- Sibirnattfiol
- Svartkurle
- Trønderlav

Generalisering:

Koordinat for kommunemidtpunkt
og løynde lokalitetsnavn

Offentlegjering av data

- Artsdatabanken er formell eigar av alle data som ligg i basen
- Informasjon i Artsdatabanken skal være tilgjengeleg for all offentlig forvaltning, sjølv om dokumentet eller liknande eventuelt ikkje er offentlig for ålmenta.
- Presisjonsnivå i geografisk lokalisering kan reduserast for ålmenta for eit gitt utval av artar
- Informasjon kan registrerast med redusert geografisk presisjon for eit gitt utval av artar

NOF's faunistiske arbeid

- Må bli eit mykje brukt redskap av NOF's medlemmer.
- Bør bli eit viktig redskap NOF's faunistiske arbeid, LRSK/NSKF.
- NOF som viktig part i kvalitetssikringa for fugleobservasjoner.
- Bistand fra NOF i videre planlegging og utvikling av produktet.

..... og hva tror så dere om dette ?

Foto: Lars Løfaldli